

Russische protestanten waren te lang naïef over Poetin en zijn oorlog: ‘Ze zwommen de fuik in’

Achtergrondartikel uit het ND, door [Herman Veenhof](#), maandag 11 september 2023

Russische protestanten die publiekelijk tegen de oorlog van Poetin zijn, zitten in het buitenland. Kerkleiders onderwierpen zich, zwijgen of doen alsof er niets aan de hand is. De dapperheid van vroeger is weg.

Baptisten en evangelische christenen bidden in januari in Bachmoet, terwijl Russische beschietingen doorgaan. Beeld abacapress / Raphael Lafargue

OMSK

‘Zijn optreden is zeldzaam, zelfs onder evangelische pastors die de waarheid zouden moeten spreken tegen satanische leugens, maar niet bereid zijn de prijs te betalen. Als er in Rusland predikanten zijn die een vergelijking met Bonhoeffer verdienen, dan is Sipko daar zeker een van.’

Benjamin Morrison studeert theologie in Londen en woont in het Oekraïense Svitlovodsk. Hij heeft het over Joeri Sipko. Deze 71-jarige Russische baptist vluchtte begin augustus halsoverkop weg uit Moskou. Hij zit nu in Duitsland, waar precies is geheim.

Sipko werd door de gevreesde Onderzoekscommissie, een soort privé-Openbaar Ministerie van de Russische president Poetin, op een opsporingslijst geplaatst. Hij had fake news en laster verspreid over de speciale militaire operatie in Oekraïne en het Russische leger. Daar staat maximaal tien jaar op, of vijf miljoen roebel aan boete, zo’n 48.000 euro.

Sipko was van 2002 tot 2010 president van de Unie van Evangelische Christenen en Baptisten, en de laatste vijf jaar ook vicevoorzitter van de Baptist World Alliance. Toen hij vertrok, klonk er, ook bij de baptisten, een zucht van verlichting. Hij werd [geprezen](#) als charismatisch en moedig, maar ook bestempeld als ‘temperamentvol’.

Vanaf de oorlog tegen Georgië in 2008 stelde hij Poetins wandaden aan de kaak. Ook na de invasie [nam](#) Sipko geen blad voor de mond. ‘Poetin heeft de oorlog verklaard. Mensen sterven, alles

wordt verwoest; het is misdadig!' Tijdens een gebedsmarathon van Mission Eurasia in Nashville, bad hij of 'engelenhanden de tanks, granaten en kanonnen kunnen stoppen'.

ontbrekende moed

Dietrich Bonhoeffer nam ooit stelling tegen Hitlers nazibewind en werd terechtgesteld. Die moed ontbreekt bij veel protestantse kerkleiders in Rusland. Sipko is een witte raaf in een volièrre waar niet meer wordt gekwetted. Zijn opvolgers Aleksej Smirnov en huidig baptistenleider Peter Mickiewicz hullen zich in vaagtaal.

Sterker nog, de Unie van Evangelische Christenen en Baptisten nam begin maart 2022 deel aan de zitting van de Doema, de Russische Tweede Kamer, die zich achter de invasie schaarde en het nazi-karakter van Oekraïne onderstreepte. Socioloog Roman Loenkin, die in maart 2022 een schema [maakte](#) van de reacties van geestelijken in Rusland op de invasie, kwam met twee protestantse kerkleiders die helemaal voor de 'operatie' waren: pinkstervoorman Sergej Riachovsky, en de protestantse bisschop Pavel Zjelnovakov.

Sergej Ryachovsky - beeld wikimedia

Begin deze maand deden drie kerkleiders van de Unie een [gebedsoproep](#), zonder de oorlog te noemen. Het ongemak straalt af van Igor Koeznetsov, Vitali Bak en Pavel Togobitski als ze oproepen tot vrede en naastenliefde. Toch was Togobitski een van de negen mensen die op 3 maart 2022 een protestantse petitie ondertekenden die vroeg om stopzetting van de Russische agressie. Van de vijfhonderd anderen bleven ruim 490 anoniem.

lang meegegaan

Waar komt het zwijgen van de Russische protestanten vandaan? Volgens Sipko zit niet alleen de Russische staat erachter, maar ook de Russisch-Orthodoxe Kerk. Die fluisterde de nieuwe wetgeving in, die vanaf 1997 tot stand kwam en de laatste tien jaar werd verscherpt. Zo werd evangelisatie bemoeilijkt, werden kerken als sekten neergezet en als 'buitenlands agent' of erger, spionnen voor het Westen.

'We verloren onze geloofsvrijheid en hadden het niet door'

In 2017 werden Jehovah's Getuigen illegaal verklaard en zo zal het gaan voor meer niet-orthodoxe groepen, denkt Sipko. 'Het politieke monopolie van de Orthodoxe Kerk wordt strikt gehandhaafd. Het is een wrede [truc](#), omdat we geleidelijk onze religieuze vrijheden verloren en dat niet doorhadden.'

Russische protestanten waren te lang naïef ten opzichte van Poetin. Ze zwommen zijn fuik in. Dat vindt ook de Amerikaanse Commission on International Religious Freedom (USCIRF): veel Russische protestanten hebben nog steeds een 'vals gevoel van vertrouwen dat de regering aan hun kant staat.' Waarom? 'Omdat de politieke elite religieuze leiders en kerkgangers ervan heeft overtuigd dat het Westen en de kerken daar in verval zijn, door homoseksualiteit en vrouwen in het ambt.'

niet-rokend patriot

In Rusland zijn er tussen anderhalf en 3 miljoen protestanten, als je alles meetelt, [becijferde](#) Oksana Kuropatkina in 2017. In die 1 tot 2 procent van Rusland zitten lutheranen, methodisten, baptisten, pinkster- en evangelische christenen, zevendedagsadventisten en stokoude groepen als doechoboren en molokanen.

Postzegel Pinksterkerk Rusland 2001 - beeld wikimedia

In 2021 [gaf](#) William Immink, een Nederlandse christelijke journalist in de Russische stad Izjevsk, vijf redenen waarom christenen Poetin zo lang het voordeel van de twijfel gunnen. De ethische versie van Poetin hecht aan familiewaarden, is tegen 'homopropaganda', drinkt en rookt niet, is een patriot en beschermt het geloof.

Er zijn meer factoren die de Russische protestanten passief maken. De repressie neemt per dag toe, veel denominaties zijn apolitek en maatschappij-mijdend, hoewel ze hard werken en veel goed doen in de omgeving. En net zoals bij andere oppositiegroepen in Rusland: na ruim twintigduizend arrestaties, detenties, lange straffen en emigratie is de stilte ingetreden.

Dietrich Brauer, aartsbisschop van de Russische lutherse kerk, verliet zijn land. Een derde van alle Joden in Rusland [vertrok](#) sinds vorig jaar, waaronder Pinchas Goldschmidt, opperrabbijn van Moskou.

Dit is het tweede artikel in een drieluik over Russische katholieken, evangelische christenen/baptisten en orthodoxen en hun positie in de oorlog van Poetin.

<https://www.nd.nl/geloof/protestant/1190287/russische-protestanten-waren-te-lang-naief-over-poetin-en-zij#/reader>

[LEES OOK](#)

[‘Russen sluiten niet-orthodoxe kerken in bezette delen van Oekraïne’](#)